

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE
REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

BULETIN INFORMATIV

Semestrul I 2016

Cuprins

Rezultatele activității desfășurate de ANRE în cursul anului 2015

Energie Electrică

- ◆ Principalele reglementări emise în sectorul energiei electrice în semestrul I 2016
- ◆ Noi standarde de performanță pentru serviciul de distribuție, transport și de sistem în domeniul energiei electrice
- ◆ Noul model unic al facturii de energie electrică
- ◆ Influența pieței reglementate asupra pieței concurențiale
- ◆ Promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și în cogenerare de înaltă eficiență

Gaze Naturale

- ◆ Principalele reglementări emise în sectorul gazelor naturale în semestrul I 2016
- ◆ Noul Regulament de furnizare a gazelor naturale la clienții finali
- ◆ Noul model al facturii de gaze naturale
- ◆ Dependența energetică a României pe piața gazelor naturale

Eficiență energetică

- ◆ Managementul energetic eficient
- ◆ Implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice

Evenimente din sector cu participarea ANRE

Rezultatele activității desfășurate de ANRE în cursul anului 2015

În vederea îndeplinirii obligațiilor de raportare cuprinse în prevederile art. 1, alin. (4) din Legea nr. 160/2012 pentru aprobarea OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, Autoritatea realizează Raportul anual de activitate care este ulterior prezentat în ședința Comisiilor reunite ale Parlamentului României.

Printre punctele principale privind rezultatele înregistrate menționate în Raportul de activitate pe anul 2015 s-au numărat următoarele:

- Comitetul de reglementare al ANRE a emis 779 decizii, 27 de avize și 180 de ordine;
- La 1 ianuarie 2015, s-a finalizat procesul de liberalizare a pieței interne de gaze naturale pentru clienții noncasnici;
- Volumul tranzacțiilor cu energie electrică derulate pe piața concurențială a crescut cu 34,5% comparativ cu cel realizat în anul 2014;
- Scăderea cu 6,8 % a tarifului mediu de transport, începând cu 1 iulie 2015, față de tariful aprobat pentru perioada tarifară 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015;
- Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, au scăzut (variație de - 11,35 % la înaltă tensiune, - 11,90 % la medie tensiune, - 12,84 % la joasă tensiune, relevant pentru clienții casnici);
- Până la 31 decembrie 2015, ANRE a acreditat capacități de producere a energiei din surse regenerabile cu o putere instalată totală de 4.662 de MW. Din total, 2.931 de MW sunt turbine eoliene, 1.296 — panouri fotovoltaice și 106,5 MW — biomasă, biogaz și gaz de fermentare a deșeurilor;
- Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate în rețele de producătorii dispecerizabili și nedispecerizabili conform rezultatelor procesului de realizare a etichetei naționale de energie electrică a fost următoarea: hidro – 27,36%, cărbune – 26,89%, nuclear -17,83%, gaz – 13,68%, eolian – 11,03%, solar – 2,34%, biomasă – 0,72%, păcură – 0,06%;
- La sfârșitul anului 2015, gradul de acoperire cu management energetic atestat și autorizat a fost de 98,5%, agenții economici monitorizați din diferite sectoare de activitate raportând măsuri de economie de energie de 141.767 tep;
- Numărul de clienți care și-au exercitat dreptul de alegere a furnizorului de gaze naturale a înregistrat o creștere semnificativă în anul 2015, ca urmare a liberalizării totale a pieței interne de gaze naturale pentru clienții noncasnici la data de 1 ianuarie 2015 (de la de la 10,558 în 2014 la 188,156 în 2015).

În ceea ce privește anul 2016, obiectivul general al ANRE este de a-și îmbunătăți continuu activitatea de reglementare privind utilizarea la maximum a resurselor umane de care dispune, în vederea dezvoltării unui cadru modern de reglementare, unitar și simplu de aplicat pentru toți participanții la piață, de la micul consumator casnic, până la marile corporații active în sectorul energiei electrice și gazelor naturale.

ENERGIE ELECTRICĂ

Principalele reglementări emise în sectorul energiei electrice în semestrul I 2016

- Metodologia de stabilire a compensațiilor bănești între utilizatorii racordați în etape diferite, prin instalație comună, la rețelele electrice de interes public;
- Procedura privind elaborarea și aprobarea programelor de investiții ale operatorilor economici concesionari ai serviciului de distribuție a energiei electrice;
- Standardul de performanță pentru serviciul de distribuție a energiei electrice;
- Standardul de performanță pentru serviciul de transport al energiei electrice și pentru serviciul de sistem;
- Regulamentului privind suspendarea funcționării pieței angro de energie electrică și regulile comerciale aplicabile;
- Aprobarea tarifului mediu pentru serviciul de transport, a tarifului pentru serviciul de sistem, a tarifelor zonale aferente serviciului de transport și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă, practicate de CNTEE „Transelectrica” – S.A..

Noi standarde de performanță pentru serviciul de distribuție, transport și de sistem în domeniul energiei electrice

Noul *Standard de performanță pentru serviciul de distribuție a energiei electrice* are ca scop reglementarea calității serviciului de distribuție a energiei electrice distribuite, stabilirea indicatorilor de performanță în asigurarea serviciului de distribuție, precum și stabilirea modului de urmărire și înregistrare a indicatorilor de performanță.

Prin acest Standard, utilizatorii rețelei electrice de distribuție vor beneficia, în primul rând, de o calitate mai bună a serviciului de distribuție prin reducerea numărului și duratei întreruperilor. În același timp, trebuie subliniat că neîndeplinirea de către operatorii de distribuție a indicatorilor de performanță prevăzuți în Standard, va permite utilizatorilor rețelelor electrice de distribuție (în special consumatorii de energie electrică) să primească compensații bănești de la aceștia, care, în fapt, reprezintă o reducere a facturii de energie electrică achitată lunar.

Pentru respectarea indicatorilor de performanță armonizați pe întreg teritoriul țării și prevăzuți în Standard, operatorii de distribuție concesionari vor trebui să promoveze investiții, în egală măsură, atât în mediul urban, cât și în mediul rural. De asemenea, orientarea investițiilor în zone ale rețelei electrice de distribuție în care s-a constatat că există probleme, poate conduce la creșterea eficienței energetice și, ca o primă consecință, la scăderea tarifelor de distribuție, ceea ce va da un impuls dezvoltării economice pentru acele zone.

Potrivit legii, operatorul de transport și de sistem (OTS) prestează un serviciu public de interes național pentru toți utilizatorii rețelei electrice de transport, asigurând accesul acestora în mod nediscriminatoriu la rețea, cu respectarea prevederilor reglementărilor tehnice și comerciale în vigoare.

Prin intermediul indicatorilor de performanță stabiliți prin noul *Standard de performanță pentru serviciul de transport al energiei electrice și pentru serviciul de sistem* se garantează îndeplinirea obligațiilor de serviciu public de către operator, asigurându-se calitatea serviciului de transport al energiei electrice și a serviciului de sistem. Prin respectarea nivelului garantat al indicatorilor de performanță, OTS asigură siguranța în funcționare a sistemului electroenergetic național, precum și eficiența și fiabilitatea rețelei electrice de transport (RET).

Activitatea de monitorizare a indicatorilor de performanță privitor la calitatea tehnică a energiei electrice transportate și a evoluției acestor indicatori de la un an la altul furnizează informații definitorii pentru OTS în sensul evidențierii măsurilor necesare pentru îmbunătățirea calității serviciilor. Totodată, includerea obligației de acordare de compensații pentru nerespectarea indicatorilor specifici de performanță conduce la responsabilizarea operatorului, astfel încât acesta să acționeze în sensul creșterii satisfacției clienților săi prin creșterea calității serviciilor prestate.

Noul model unic al facturii de energie electrică

Noul model unic al facturii de energie electrică, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 88/2015 a intrat în vigoare la 1 martie 2016. Modelul unic de factură se aplică numai consumatorilor casnici și noncasnici pentru care furnizarea energiei electrice este asigurată de către furnizorii de ultima instanță.

Introducerea acestui model a avut ca scop unificarea la nivel național a datelor de consum/tarif prezentate în factura de energie electrică, astfel încât elementele facturate să poată fi mai ușor de identificat/verificat și înțeles.

Prima pagină a noului format de factură va conține, pe lângă datele de identificare, perioada de facturare, data scadentă etc, doar contravaloarea totală a consumului de energie facturat, toate datele de calcul (inclusiv componentele tarify aplicate) și informațiile de interes (de ex. ordinele/avizele ANRE aplicabile în perioada pentru care a fost emisă factura, modalități de plată etc.) urmând a fi detaliate pe pagina/paginile următoare (detalii factură) sau pe verso. Astfel, se asigură consumatorului prezentarea graduală, într-un format standard, a tuturor elementelor necesare pentru verificarea corectitudinii sumelor facturate și a datelor care intră în calculul acestora. Prezentarea acestor elemente în factură este impusă atât de legislația națională cât și de directivele europene.

Furnizorii de ultimă instanță emit clienților casnici și noncasnici facturile de energie electrică în noul format începând cu data de 1 martie 2016, indiferent de perioada de consum pentru care sunt emise respectivele facturi.

Introducerea noilor contracte-cadru de furnizare a energiei electrice la clienții casnici și noncasnici ai furnizorilor de ultimă instanță a avut ca scop simplificarea formei contractelor încheiate între furnizorii de ultimă instanță (FUI) și clienți, un impact cât mai redus al recontractării asupra clienților existenți, asupra costurilor activității de furnizare și asupra SEN/pieței de energie, precum și reducerea volumului de activitate / costurilor necesare contractării/recontractării.

Principalele elemente de noutate introduse sunt:

- atât contractual-cadru pentru clienții casnici, cât și cel pentru clienții noncasnici includ doar condițiile specifice fiecărei categorii de clienți, majoritatea fiind clauze negociabile

completate conform înțelegerii părților și reglementărilor în vigoare; majoritatea clauzelor care nu permit/necesită intervenția părților (modificări/completări) sunt cuprinse în condițiile generale; condițiile generale pentru furnizarea energiei electrice la clienții finali ai furnizorilor de ultimă instanță (FUI) sunt aprobate separat de contractele cadru, astfel încât ele să poată fi publicate pe site-ul FUI și să necesite tipărirea și anexarea fizică la contract doar în măsura în care clientul solicită acest lucru;

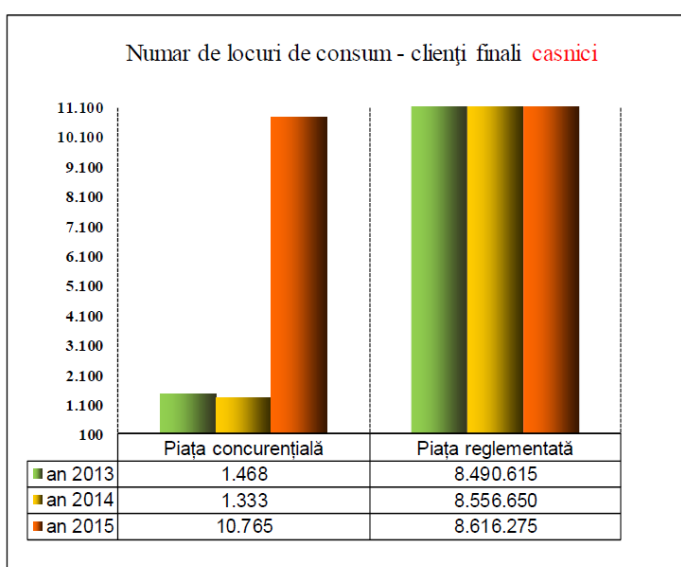
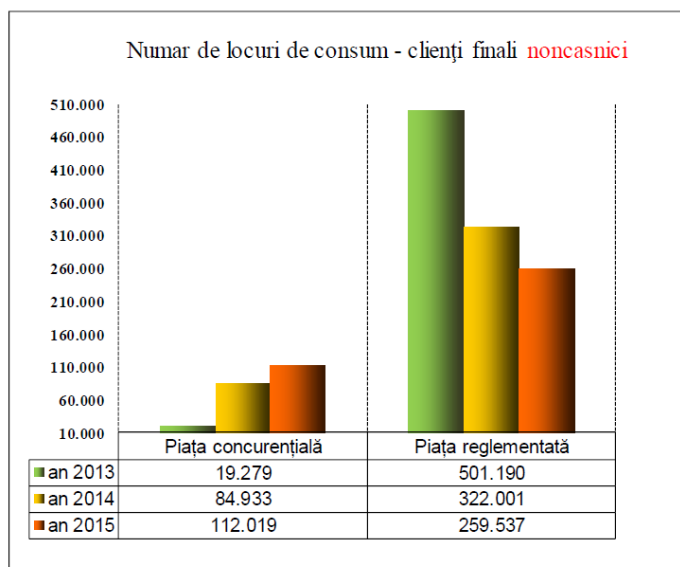
- modelul de factură de energie electrică a fost simplificat, este aprobat separat de contractele cadru și va fi obligatoriu de implementat de către FUI în relația cu clienții proprii (este permisă o ușoară flexibilitate doar din punct de vedere al formei);
- modelul convenției de consum energie electrică este aprobat separat de contractele cadru, FUI fiind obligați să emită convențiile de consum cu clienții conform acestui model, pe baza datelor înregistrate în ultimii 3 ani;
- sunt prevăzute termene limită pentru transmiterea noii forme de contract/convenție de consum și pentru încheierea acestora; de asemenea, este stabilită o modalitate tacită de încheiere a contractului/convenției de consum cu un client existent, dacă acesta nu își exprimă, într-un anumit interval de timp de la transmiterea contractului, refuzul de semnare sau o solicitare de modificare.

Contractul-cadru pentru clienții casnici prevede clauze de returnare a sumelor care, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare (Legea nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare) trebuie returnate clientului de către FUI. Este prevăzută posibilitatea de alegere de către client a modalității de returnare a sumelor precum și dreptul FUI de a-și recupera costurile aferente transferului sumelor returnate, în cazul în care clientul alege o modalitate de returnare a banilor care implică costuri suplimentare (de ex. comisioane în cazul transferului bancar sau în cazul trimiterilor prin mandat poștal). În cazul în care clientul nu se prezintă în termen pentru ridicarea sumelor de returnat, acestea se vor utiliza de către FUI pentru compensarea facturilor ulterioare de energie electrică emise clientului.

Influența pieței reglementate asupra pieței concurențiale

Conform calendarului, procesul de eliminare a tarifelor reglementate pentru consumatorii noncasnici s-a finalizat la 31.12.2013, iar pentru consumatorii casnici acesta urmează să se încheie la 31.12.2017.

Numărul de locuri de consum ale clienților finali, deservite de furnizorii de energie electrică

Analizând perioada 2013-2015, se observă o scădere cu 48,2% a numărului de locuri de consum ale clienților noncasnici deserviți de FUI, această scădere fiind parțial rezultatul transferului clienților noncasnici din zona reglementată către zona concurențială.

Ca rezultat al finalizării procesului de eliminare a tarifelor reglementate pentru consumatorii noncasnici, în anul 2014 s-a înregistrat o creștere cu aprox 440% a numărului de locuri de consum ale clienților noncasnici deserviți în regim concurențial, cu precădere la clienții din categoria IA și IB, cu consumuri mai mici de 500 MWh/an. Creșterea a continuat și în anul 2015 pentru clienții noncasnici din categoria IA.

Totodată, în anul 2015, se remarcă o creștere semnificativă de 807% a numărului de clienți casnici din piața concurențială față de anul 2014, ca urmare a ofertelor introduse pe PAM de furnizori noi dedicați acestui segment (E.V.A. Energy, RCS-RDS, etc).

Achiziția netă de energie electrică de pe piața angro pentru clienții finali ai FUI, respectiv pentru clienții finali din piața concurențială

ACHIZITIE NETA	UM	an 2013		an 2014		an 2015	
		Piața concurențială	Piața reglementată	Piața concurențială	Piața reglementată	Piața concurențială	Piața reglementată
cantitate	[GWh]	25.451,36	18.963,24	29.239,83	15.213,24	32.088,37	14.128,40
valoare	[mii lei]	5.579.995	3.481.982	5.498.529	2.449.168	5.558.921	2.313.050
Pmed ach	[lei/MWh]	219,24	183,62	188,05	160,99	173,24	163,72

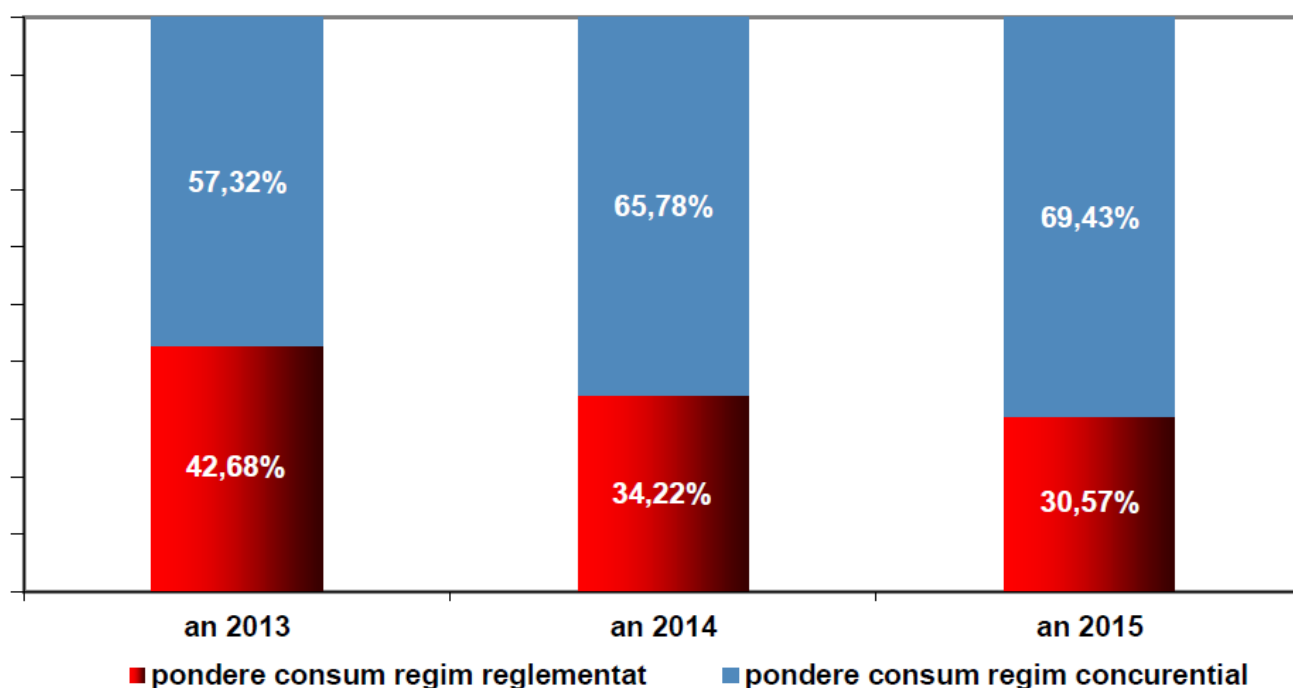
Pentru clienții finali din piața reglementată, în perioada analizată se remarcă o scădere a prețului mediu de achiziție a energiei electrice, cu 14 % în anul 2014 față de anul 2013, în anul 2015 menținându-se la o valoare apropiată de cea din anul 2014.

Pentru clienții finali din piața concurențială se remarcă o scădere continuă a prețului mediu de achiziție a energiei electrice.

Diferența dintre prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru clienții din piața concurențială și prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru clienții din piața reglementată se menține la valori pozitive, dar a scăzut an de an, ajungând în anul 2015 la 9,52 lei/MWh.

Acest lucru se datorează pe de o parte componentei de achiziție pe bază de contracte reglementate, a cărei pondere a scăzut pe măsura parcurgerii etapelor din Calendarul de eliminare a tarifelor reglementate, dar și evoluțiilor de pe piața de energie electrică din această perioadă (implementarea PCSU, cuplarea piețelor, creșterea producției de energie regenerabilă, dificultățile în comercializarea certificatelor verzi etc.).

Ponderea consumului în regim reglementat și în regim concurențial în totalul consumului clienților finali *casnici și noncasnici*

Ponderea consumului clienților deserviți de FUI în totalul consumului clienților finali a scăzut în perioada analizată, de la 42,68% în anul 2013 la 30,57% în anul 2015.

PROMOVAREA PRODUCERII ENERGIEI ELECTRICE DIN SURSE REGENERABILE DE ENERGIE ȘI ÎN COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

Principalele reglementări emise în sectorul energiei electrice produse din surse regenerabile în semestrul I 2016

- Modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a cotelor anuale obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi și a celor de achiziție de certificate verzi;
- Aprobarea valorilor-limită de tranzacționare a certificatelor verzi și a contravalorii unui certificat verde neachiziționat;
- Modificarea și completarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus;
- Modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi;
- Modificarea Ordinului ANRE nr. 119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia.

Monitorizare a schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă

Schema de sprijin tip bonus este destinată promovării sistemelor de producere de energie electrică și termică în cogenerare, pentru a încuraja noi investiții în tehnologia de cogenerare, pecum și pentru realizarea de lucrări de înlocuire/reabilitare a instalațiilor existente. Această schemă poate fi accesată doar pentru instalațiile de cogenerare care respectă cerința privind economisirea de energie primară în comparație cu producerea separată.

Rezultatele aplicării schemei de sprijin în trimestrul I 2016

Cantitatea de energie electrică facturată consumatorilor finali a înregistrat o creștere ușoară în trimestrul I 2016 față de trimestrul I 2015. Valoarea totală a contribuției facturată a înregistrat de asemenea o creștere în trimestrul I 2016 față de trimestrul I 2015, ca urmare creșterii contribuției pentru cogenerare în trimestrul I 2016 (0,01582 lei/kWh) față de trimestrul I 2015 (media de 0,01446 lei/kWh – 0,00996 lei/kWh pentru energia electrică facturată în ianuarie 2016 și 0,01812 lei/kWh pentru energia facturată în februarie și martie 2016). Cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de schema de sprijin a înregistrat în trimestrul I 2016 față de trimestrul I 2015 o creștere a cantității de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de schema de sprijin (8,26%). Valoarea totală a bonusurilor în trim. I 2016 a înregistrat față de trim. I 2015 o creștere, urmare creșterii cantității de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de schema de sprijin.

Rezultatele aplicării schemei de sprijin în trimestrul II 2016

Cantitatea de energie electrică facturată consumatorilor finali (la care s-a aplicat contribuția) a înregistrat o ușoară scădere în trimestrul II 2016 față de trimestrul II 2015. Valoarea totală a contribuției facturată a înregistrat o scădere semnificativă, de 13,18%, în trimestrul II 2016 față de trimestrul II 2015, ca urmare scăderii contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență aplicabilă în sem. I 2016 (de 0,01582 lei/kWh) față de cea aplicabilă în sem. I 2015 (de 0,01812 lei/kWh). Cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de schema de sprijin, precum și valoarea totală a bonusurilor datorată producătorilor beneficiari ai schemei de sprijin pentru cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență au înregistrat o scădere semnificativă în trimestrul II 2016 față de trimestrul II 2015.

Monitorizarea funcționării sistemului de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile în anul 2015

Piața de certificate verzi este o piață distinctă de piața de energie electrică care funcționează pe baza mecanismelor concurențiale, de cerere și ofertă de certificate verzi.

Sistemul de promovare a E-SRE s-a aplicat în anul 2015, în conformitate cu prevederile Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii E-SRE, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru toți producătorii de energie electrică din surse regenerabile de energie acreditați.

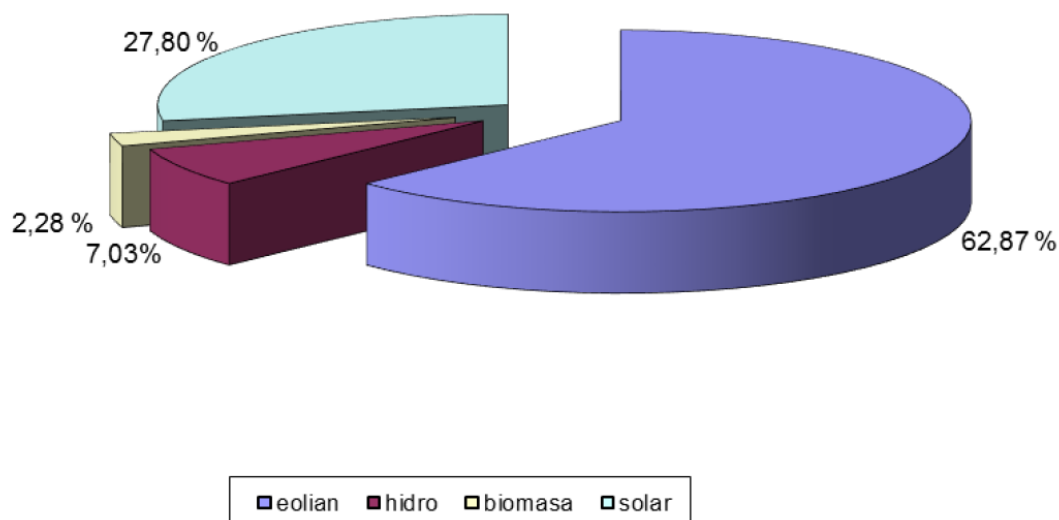
Producția totală de energie electrică din surse regenerabile de energie a fost în anul 2015 de

25822 GWh (valoare normalizată preliminară), din care 8118 GWh au fost susținuți prin schema de promovare a E-SRE aplicată.

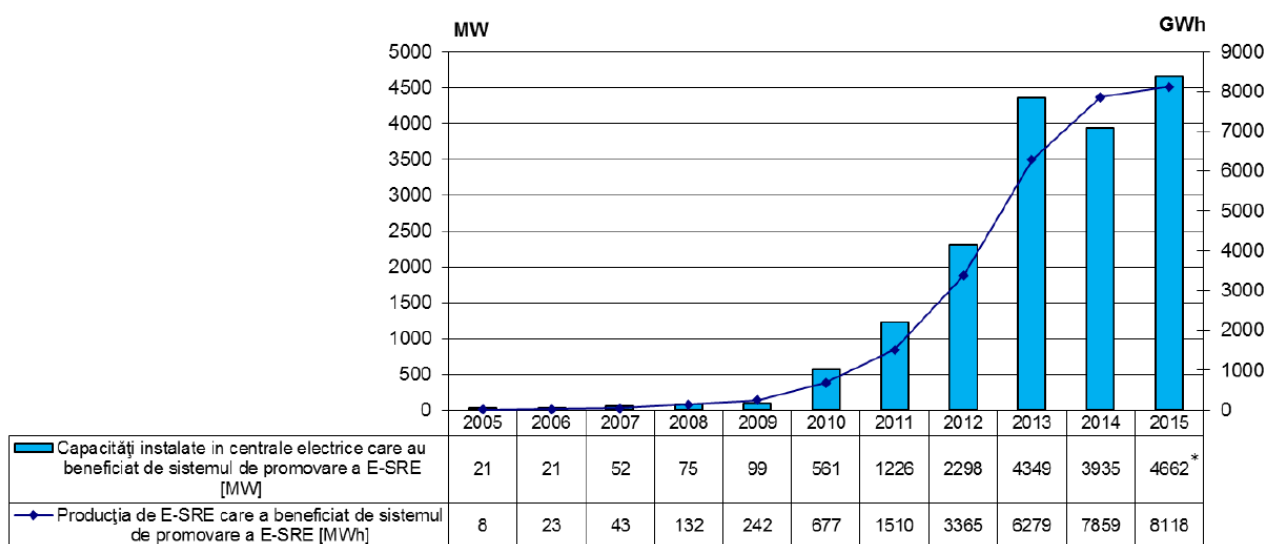
Capacitatea electrică totală instalată la sfârșitul anului 2015 în unitățile de producere E-SRE acreditate a fost de 4662 MW.

Ponderea energiei electrice din surse regenerabile de energie în consumul final de energie electrică în anul 2015 a fost de cca. 44 % (valoare preliminară), gradul de îndeplinire a țintei naționale de energie electrică propuse pentru anul 2015 fiind de 126 %.

Structura capacității electrice totale instalate pe tipuri de tehnologii la sfârșitul anului 2015

Evoluția capacității electrice instalate în centrale electrice care au beneficiat de sistemul de promovare a E-SRE și a energiei electrice produse în aceste centrale pentru perioada 2005÷2015

* - în cursul anului 2015 capacitatea electrică instalată a fost de 4693 MW

GAZE NATURALE

Principalele reglementări emise în sectorul gazelor naturale în semestrul I 2016

- Metodologia pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2016;
- Măsuri provizorii referitoare la implementarea Codului rețelei Sistemului național de transport al gazelor naturale;
- Măsuri pentru rezervarea capacității de transport în punctul de interconectare a Sistemului național de transport al gazelor naturale din România cu sistemul de transport al gazelor naturale din Ungaria de la Csanadpalota;
- Modificarea ordinelor privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale;
- Tarifele reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizate de operatorii de distribuție.

Noul Regulament de furnizare a gazelor naturale la clienții finali:

modificări importante și de substanță, în special pentru consumatori

Având în vedere modificările recente aduse Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, prin Legea nr. 127/2014 și Legea nr. 174/2014 cu privire la drepturile și obligațiile furnizorilor și clienților finali, precum și liberalizarea totală a pieței interne de gaze naturale pentru clienții noncasnici la data de 1 ianuarie 2015, în vederea actualizării cadrului de reglementare pentru desfășurarea activității de furnizare a gazelor naturale la clienții finali s-a impune înlocuirea actualului regulament, cu un nou regulament privind furnizarea gazelor naturale la clienții finali.

Odată cu aprobarea noului **Regulament privind furnizarea gazelor naturale la clienții finali**, s-a stabilit un set minim de reguli referitoare la facturare, creându-se astfel un cadru de reglementare unitar care asigură protecția clienților finali, indiferent de regimul de furnizare ales de

către aceștia.

Ca și în domeniul energiei electrice, în cel al gazelor naturale relațiile dintre furnizorul și clientul final de gaze naturale privind contractarea și condițiile de furnizare a gazelor naturale, precum și relațiile conexe ale furnizorului cu operatorii de sistem referitoare la derularea contractului de furnizare a gazelor naturale sunt stabilite prin Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale la clienții finali.

Noul Regulament privind furnizarea gazelor naturale la clienții finali stabilește principiile generale privind facturarea, perioada maximă de facturare, modul de determinare a consumului de gaze naturale aferent unei perioade de facturare, informațiile pe care furnizorul are obligația să le cuprindă în factura emisă clientului final, precum și modul de emitere, transmitere și plată a facturilor.

Noul model al facturii de gaze naturale

Conform prevederilor noului Regulament, factura de gaze naturale va avea o primă pagină care va cuprinde elementele necesare pentru a înțelege cum este facturat consumul de gaze naturale, exprimat în unități de energie, și cât trebuie să plătească clientul final pentru acest consum, având în spate celelalte informații privind facturarea care oferă periodic clientului final o perspectivă cuprinzătoare asupra consumului efectiv realizat și a costului actual cu gazele naturale,

astfel încât acesta să aibă posibilitatea de a-și ajusta propriul consum, respectiv alte informații ce pot fi utile clientului final pe parcursul derulării contractului de furnizare (informații privind dreptul clientului final de a beneficia de un nivel minim de calitate a activității de furnizare și a serviciilor aferente alimentării cu gaze naturale, informații privind modalitățile de transmitere a plângerilor de către clienții finali, precum și privind opțiunile pe care le au aceștia în cazul în care nu sunt satisfăcuți

de modul de soluționare al plângerii de către furnizor, informații privind dreptul clientului final de a schimba furnizorul).

Astfel, furnizorul va emite facturi care să cuprindă informații corecte, transparente, clare, complete, lizibile și ușor de înțeles și care să ofere clienților finali posibilitatea să își ajusteze propriul consum și să compare condițiile comerciale de furnizare a gazelor naturale.

Factura și/sau documentele anexate acesteia vor conține informații prioritare care oferă clientului final toate elementele necesare pentru a înțelege cum este facturat consumul de gaze naturale, exprimat în unități de energie, și cât trebuie să plătească pentru acest consum, informații adiționale care nu se referă la facturare, dar care pot fi utile clientului final pe parcursul derulării contractului de furnizare, precum și informații privind facturarea care oferă periodic clientului final o perspectivă cuprinzătoare asupra consumului efectiv realizat și a costului actual cu gazele naturale, astfel încât acesta să aibă posibilitatea de a-și ajusta propriul consum.

Prin intermediul noului model de factură, furnizorul de gaze va oferi clientului final posibilitatea să cunoască toate elementele necesare pentru a înțelege cum este facturat consumul de

gaze naturale, exprimat în unități de energie.

Modificări importante au fost introduse și cu privire la transmiterea facturilor și documentelor anexate, dar și cu privire la plata facturii de gaze naturale.

Astfel, se acordă clientului final care se confruntă cu dificultăți financiare la plata facturii dreptul de a negocia cu furnizorul său un plan de eşalonare a sumelor datorate acestuia, perioada de eşalonare la plată fiind stabilită de furnizor în funcție de cuantumul obligațiilor de plată și de capacitatea financiară de plată a clientului final.

În ceea ce privește transmiterea facturilor și documentelor anexate, furnizorul va pune la dispoziția clientului final două modalități de transmitere a facturii și a documentelor anexate acesteia, respectiv în format tipărit și în format electronic, iar clientul final are dreptul să opteze pentru oricare dintre acestea.

Transmiterea la clienții finali a facturilor se va face în timp util, astfel încât plata acestora să poată fi efectuată până la data scadenței.

Pentru clientul final casnic, furnizorul va trebui să pună la dispoziția acestuia cel puțin o modalitate de plată a facturii care să îi permită plata în numerar a acesteia, ușor accesibilă și fără costuri suplimentare.

Dezvoltarea proiectelor de investiții și dezvoltarea rețelelor de transport

Potrivit legislației europene și naționale, operatorii de transport și de sistem au obligația de a elabora planuri de investiții și dezvoltare a rețelei electrice de transport pe 10 ani, în concordanță cu stadiul actual și evoluția viitoare a consumului de energie și a surselor, inclusiv importurile și exporturile, iar atribuțiile ANRE în acest domeniu sunt cele referitoare la aprobarea și monitorizarea acestor planuri.

Planul de Dezvoltare al sistemului de transport gaze naturale în perioada 2014-2023 prezintă direcțiile de dezvoltare ale rețelei românești de transport gaze naturale și proiectele majore pe care SNTGN Transgaz SA intenționează să le implementeze în următorii 10 ani. Planul de Dezvoltare răspunde cerințelor politicii energetice europene privind: asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale; creșterea gradului de interconectare al rețelei naționale de transport gaze naturale la rețeaua europeană; creșterea flexibilității rețelei naționale de transport gaze naturale; liberalizarea pieței gazelor naturale; crearea pieței de gaze naturale integrate la nivelul Uniunii Europene.

Printre cele mai importante investiții realizate în ultimii ani în domeniul energetic se numără:

dezvoltarea capacităților de interconectare a sistemului național de transport al gazelor naturale cu statele vecine, precum:

- interconectarea României cu Moldova, Gazoductul Ungheni-Iași a fost inaugurat la data de 27 august 2014, fiind finalizate toate etapele acestui proiect;
- asigurarea fluxului gazelor naturale în ambele sensuri în punctul de interconectare cu Ungaria, facilitând exportul de gaze naturale;
- dezvoltarea capacității de înmagazinare prin investițiile realizate la Bălăceanca, Urziceni și Sărmășel;
- explorările de petrol și gaze naturale din Marea Neagră.

În contextul în care Europa devine tot mai dependentă de importuri de gaze naturale, accesul la noi surse devine o necesitate imperioasă. Studiile și evaluările realizate până în prezent au evidențiat zăcămintele de gaze naturale semnificative în Marea

Neagră. În aceste condiții dezvoltarea pe teritoriul României a unei infrastructuri de transport gaze naturale de la țărmul Mării Negre până la granița România-Ungaria reprezintă una din prioritățile majore.

Prin asigurarea legăturii între surse diferite de aprovizionare cu gaze naturale și piața europeană, proiectele investiționale menționate contribuie la realizarea dezideratelor Uniunii Europene, principalele beneficii ale realizării acestora putând fi sintetizate astfel:

- integrarea pieței de gaze și interoperabilitatea sistemelor de transport gaze din regiune;
- convergența prețului gazelor în regiune;
- eliminarea congestiei în transportul gazelor naturale pe direcția Bulgaria –România - Ungaria;

- creșterea flexibilității sistemului european de transport gaze prin realizarea de întreconectări în flux bidirecțional;
- prin interconectarea coridorului BULGARIA – ROMÂNIA – UNGARIA – AUSTRIA cu Marea Neagră se va deschide practic accesul Uniunii Europene spre o nouă sursă de gaze naturale;
- creșterea concurenței pe piața europeană de gaze prin diversificarea surselor, a traseelor de transport și a companiilor active în această regiune;
- creșterea securității aprovizionării cu gaze naturale;
- reducerea gradului de dependență de importul de gaze naturale din Rusia.

Dependența energetică a României pe piața gazelor naturale

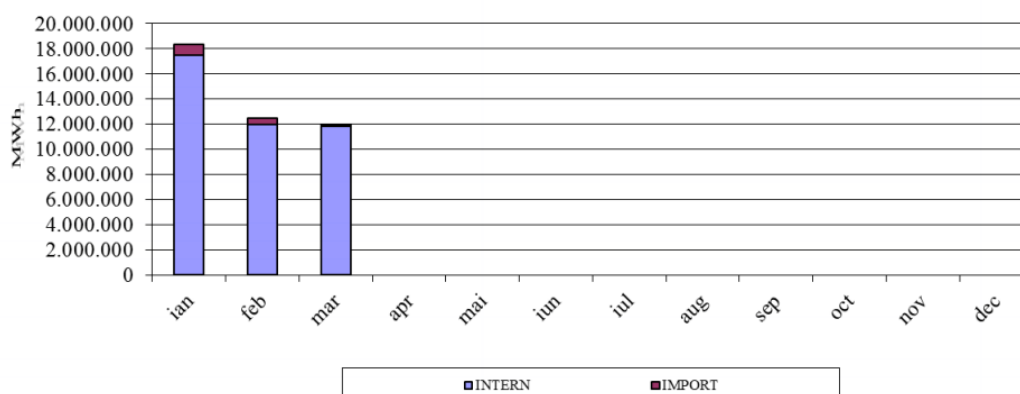
În prezent, Ministerul Energiei are elaborat un proiect de ordonanță de urgență de modificare a Legii energiei și gazelor naturale și în care este stipulat, în mod expres, ca stocurile minime de gaze naturale ce urmează a fi înmagazinate de fiecare furnizor să fie stabilite anual prin decizie a Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei. Astfel, potrivit proiectului de OUG, ANRE va avea obligația să stabilească anual stocurile minime de gaze naturale pe care fiecare furnizor trebuie să le înmagazineze pentru aprovizionare în sezonul rece, având în vedere, în principal, prognozele de consum ale clienților finali, cantitățile achizionate, cantitățile contractate pentru a fi furnizate și capacitățile de înmagazinare existente, astfel încât să se asigure un nivel corespunzător al consumului intern, în condiții de continuitate și siguranță.

În ceea ce privește obligația de înmagazinare, situația din acest an se prezintă la fel ca și în ceilalți ani.

În acest moment, sunt 150 milioane mc față de înmagazinarea de anul trecut din aceeași perioadă. Totuși, dependența de gazele din import nu este nulă, deoarece, cu toate că depozitele din România pot fi umplute 100%, trebuie ținut cont și de posibilitatea că, într-o perioadă de frig extrem, producția internă plus producția înmagazinată să nu poată face față sarcinii și, pe cale de consecință, să apară necesitatea unui import de gaze naturale.

În acest sens, începând cu acest an, ANRE a instituit anumite reguli prin care operatorul de rețea Transgaz să poată compensa diferența, inclusiv prin import. Astfel, spre deosebire de anii trecuți, când nu era această reglementare, acum Transgaz are dreptul și chiar obligația să importe gaze naturale tocmai pentru evitarea unor posibile întreruperi în aprovizionarea cu gaze naturale în circumstanțe de genul celor menționate mai sus.

Consumul intern lunar și acoperirea cu gaze naturale (intern, import)

EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

Managementul energetic eficient

Managementul energetic, aplicat într-o societate economică, are ca principal obiectiv asigurarea unui consum judicios și eficient al energiei, în scopul maximizării profitului prin minimizarea costurilor energetice, mărind în acest mod competitivitatea pe piață a societății. Serviciile de management energetic prezintă o importanță majoră în cadrul unei societăți economice în monitorizarea consumurilor energetice și reducerea costurilor aferente acestora prin implementarea unui plan de îmbunătățire a eficienței energetice ce conține măsuri de eficiență energetică care să conducă la economii de energie măsurabile și cu efecte vizibile în scăderea costurilor cu energia.

Acest lucru este posibil fie prin angajarea unui manager energetic atestat de ANRE în cadrul societății respective, fie prin încheierea unui contract de management energetic cu o persoană fizică autorizată (PFA) atestată de către ANRE sau cu o societate prestatoare de servicii energetice, care are angajat cel puțin un manager energetic atestat de ANRE. ANRE are în derulare un program de atestare a managerilor energetici. Temeiul legal de funcționare al acestui program este reprezentat de Legea 121/2014 privind eficiența energetică și Regulamentul pentru atestarea managerilor energetici și agrearea societăților prestatoare de servicii energetice aprobat prin Decizia ANRE-DEE nr. 2794/2014

În acest moment sunt atestați **453 manageri energetici** (din care **430 manageri energetici pentru industrie**), sunt autorizați **224 auditori energetici persoane fizice**, **67 auditori energetici persoane juridice** și sunt agreate **78 societăți prestatoare de servicii energetice**. Ca urmare a prevederilor **art.13 din Legea 121/2014 privind eficiența energetică** a fost introdusă o nouă specializare la atestarea managerilor energetici și anume **manageri energetici pentru localități**. La momentul actual sunt deja înregistrați la ANRE **15 manageri energetici pentru localități**, dar procesul este unul dinamic și în plină dezvoltare, ca urmare în perioada următoare numărul acestor specialiști va fi în creștere.

Prin asigurarea unui management energetic eficient, operatorii economici beneficiază de:

- creșterea eficienței energetice și reducerea consumurilor de energie, în scopul reducerii costurilor;
- responsabilizarea diferitelor compartimente din cadrul societății pe probleme energetice specifice și realizarea unei bune comunicări între compartimente;
- dezvoltarea și utilizarea unui sistem de monitorizare a consumurilor energetice
- raportarea consumurilor și dezvoltarea unor strategii specifice de optimizare a consumurilor
- identificarea metodelor de reducere a costurilor printr-un termen scurt de recuperare a investițiilor
- asigurarea funcționării în parametrii optimi a instalațiilor
- dezvoltarea interesului tuturor angajaților în utilizarea eficientă a energiei și educarea lor prin programe specifice de reducere a pierderilor de energie;
- asigurarea siguranței în alimentare a instalațiilor energetice.

Evaluarea managementului energetic din analiza multor programe de management energetic implementate în diferite sectoare de activitate a demonstrat că:

- se pot obține economii de energie și bănești de 5-15%, în timp foarte scurt, cu costuri minime sau chiar fără costuri, doar prin aplicarea unui management energetic agresiv;
- se pot obține economii de energie și bănești de până la 30%, cu costuri mici și medii, cu o perioadă scurtă de amortizare. Aplicarea unor astfel de măsuri este frecventă.
- prin realizarea unor investiții cu costuri mari în tehnologii și echipamente moderne se pot obține economii de 50-70%, perioadele de amortizare ajungând în aceste cazuri până la 5-6 ani.

În cadrul procesului de atestare a managerilor energetici și autorizare a auditorilor energetici există o permanentă colaborare cu formatorii profesionali care asigură organizarea cursurilor de specialitate necesare pentru atestare/autorizare.

Implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice

În baza prevederilor art. 66 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare și a concluziilor studiului *Contorizarea inteligentă în România* realizat de compania A.T. Kearney, ANRE a inițiat procesul de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă pentru energia electrică prin aprobarea Ordinului nr. 91/2013 și a Ordinului nr. 145/2014, privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, care au definit funcționalitățile sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice care urmează să fie instalate în România, precum și etapele care vor fi parcurse până la stabilirea calendarului de implementare și a planului național de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice.

Ca urmare a activității ANRE de monitorizare a derulării proiectelor-pilot de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă în cursul anului 2015 și a rezultatelor Raportului de analiză a stadiului realizării proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă, a rezultat necesitatea impunerii de către ANRE a unui model detaliat de analiză cost-beneficiu sau efectuarea de către ANRE a analizei cost-beneficiu pentru toți operatorii de distribuție, eventual prin intermediul unui consultant extern imparțial, în scopul evitării acuzațiilor de netransparență sau lipsă de obiectivitate.

Astfel, principalele măsurile propuse, cuprinse în raport se referă la sunt următoarele:

- Stabilirea unei perioade adecvate de monitorizare a proiectelor pilot realizate, astfel încât cuantificarea beneficiilor și a costurilor să se bazeze pe rezultate concrete, înregistrate de toți operatorii de distribuție.
- Modificarea cadrului de reglementare cu privire la termenele stabilite pentru aprobarea calendarului național de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă, precum a și planului național de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă.

- Implementarea de proiecte-pilot pentru sisteme de măsurare inteligentă a energiei electrice în zone urbane și zone rurale cu rețele neretehnologizate recent, care să ofere informații pertinente pentru dimensionarea implementării sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național.
- Stabilirea modelului adecvat de analiză-cost beneficiu pentru proiectele privind instalarea de sisteme de măsurare inteligentă a energiei electrice realizate/viitoare, precum și pentru stabilirea cerințelor de interoperabilitate pe care trebuie să le respecte sistemele de măsurare inteligentă a energiei electrice și a analizei propunerilor operatorilor de distribuție referitoare la tehnologiile de comunicații, standardele și protocoalele de comunicații folosite.

În conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 145/2014 privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice ANRE va analiza rezultatele proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă demarate de operatorii de distribuție concesionari. Aceste proiecte pilot trebuie să fie fezabile din punct de vedere tehnic, rezonabile din punct de vedere financiar și să reflecte economii bănești proporționale cu valoarea investițiilor în aceste sisteme.

ANRE va aproba ritmul aplicat de către operatorii de distribuție concesionari pentru implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice (care are ca țintă implementarea la cca 80% din numărul de clienți finali până în anul 2020) și va analiza propunerile operatorilor de distribuție concesionari privind planurile de implementare ale sistemelor de măsurare inteligentă pentru perioada 2016 – 2020.

Evenimente din sector cu participarea ANRE

Vizita delegației ANRE în Bulgaria

În data de 17 februarie 2016, o delegație a Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) a efectuat o vizită de lucru la Comisia de reglementare în domeniul Energiei și al Apei din Bulgaria, la invitația acesteia. Scopul principal al vizitei l-a reprezentat semnarea Acordului bilateral de cooperare și schimbul de bune practici în domeniul reglementării.

Delegația română a fost condusă de președintele ANRE, domnul Niculae Havrileț, iar din componența ei au mai făcut parte directorii generali ai Direcției generale piața de energie electrică, Direcției generale în domeniul producerii, transportului, distribuției și furnizării de energie și Direcției generale piață gaze naturale, prețuri și tarife reglementate, precum și directorul Direcției relații internaționale, analiză, reglementări.

Semnarea oficială a Acordului de cooperare între organismele de reglementare din Bulgaria și România a avut loc la ora 10:30 și a fost urmată de discuții pe marginea aspectelor de interes comun privind funcționarea piețelor de energie electrică și gaze naturale, cuplarea piețelor, statutul consumatorilor vulnerabili etc. La discuții au participat și reprezentanți ai Bursei Independente de Energie din Bulgaria și ai companiilor din sectorul de energie electrică și gaze naturale.

Vizita delegației Autorității de Reglementare în domeniul Energiei din Grecia - RAE

În data de 17 iunie 2016, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei – ANRE a primit vizita delegației Autorității de Reglementare în domeniul Energiei din Grecia (RAE), care a venit ca răspuns la vizita pe care delegația ANRE condusă de domnul președinte Niculae Havrileț a efectuat-o la RAE în perioada 27-28.03.2016, în vederea dezvoltării și consolidării colaborării dintre cele două instituții de reglementare.

Delegația a fost formată din cei doi vicepreședinți ai RAE, domnul Sotirios Manolikidis și doamna Micaela Latta, precum și domnii Apostolos Gotsias, profesor asociat în cadrul Universității Mării Egee și membru în Consiliul de Administrație al RAE și Fonteinis Antonopoulou, consilier pe probleme juridice la Departamentul pentru monitorizarea pieței de energie și concurența și Departamentul pentru protecția consumatorilor și mediului. La discuții, delegația ANRE a fost reprezentată de domnul Niculae Havrileț, președinte și domnul Emil Calotă, vicepreședinte.

Pe lângă subiecte de actualitate privind evoluția sectorului energetic din cele două țări, în cadrul discuțiilor au fost abordate aspecte referitoare la dezvoltarea și consolidarea pieței de energie din România, la recunoașterea europeană a derularii cu succes de către ANRE a procesului de liberalizare a pieței de energie electrică, precum și privind implementarea prevederilor directivei privind eficiența energetică transpuse în legislația națională.

De asemenea, părțile au convenit asupra necesității întăririi cooperării între cele două autorități și extinderii acesteia la nivel regional, în cadrul unui proces de cooperare și schimb de bune practici în domeniul reglementării.

- ♦ *19-21 ianuarie* — Președintele ANRE, Nicolae Havrileț, a participat la cea de-a IX-a ediție a evenimentului anual "European Gas Conference", organizat la Viena, de Energy Exchange cu sprijinul OMV. În cadrul întâlnirii, participanții au analizat opțiunile strategice referitoare la rolul gazului în mixul energetic și la relațiile dintre Europa și principalii săi furnizori.
- ♦ *7-13 februarie* — Vicepreședintele ANRE, Emil Calotă, a participat la Conferința "Distributech Conference & Exhibition Focused on the Future", organizată de Ambasada Statelor Unite, în Orlando (S.U.A.). Delegația României a cuprins reprezentanți ai Senatului și Camerei Deputaților, ai ANRE și ai Ambasadei SUA.
- ♦ *18 februarie* — Vicepreședintele ANRE, Emil Calotă, a participat în calitate de speaker la primul forum dedicat energiei termice sub denumirea "Thermal Energy Forum 2015" organizat de publicația The Diplomat-Bucharest, sub patronajul ANRE și ANRSC, în parteneriat strategic cu ARPEE și COGEN. Temele principale de discuție s-au referit în principal la: politicile, strategiile și activitatea de producție și distribuție a energiei, precum și cogenerarea și încălzirea centralizată în România.
- ♦ *23 februarie* — Președintele ANRE, Nicolae Havrileț, a participat în calitate de speaker la ZF Power Summit, eveniment organizat de Ziarul Financiar. Principalele teme de discuție s-au referit la: primele efecte ale revoluției smart-meters, intrarea în piața de energie a distribuitorilor privați, posibilități de eliminare a barierelor la exportul de energie, posibilitatea revenirii la contractele directe de vânzare a energiei produse în România, amenințarea cu insolvența a producătorilor de energie verde, precum și definitivarea legislației de susținere pentru micile proiecte de producere a energiei regenerabile.
- ♦ *24 februarie* — Președintele ANRE, Nicolae Havrileț, a participat în calitate de speaker la dezbateră "Profesioniști în energie", organizată de publicația Wall-Street. Scopul evenimentului a fost acela de a găsi soluții privind legislația contractelor pe termen lung în energie, soluții pentru exportul direct de energie, dar și dezbateră pe tema viitorului, siguranței și al potențialului de creștere al ponderii energiei nucleare în România.
- ♦ *3-6 martie* — Președintele ANRE, Nicolae Havrileț, a participat la cea de-a 30-a reuniune a *Forumului european de reglementare a*

energiei electrice (Forumul de la Florența), eveniment organizat de către Comisia Europeană. Forumul a fost înființat ca o platformă de discuții pe marginea creării pieței interne de energie electrică.

16-18 martie — Președintele ANRE, Nicolae Havrileț, a participat în calitate de speaker la *cel de-al XII-lea Forum Internațional de Reglementare a Energiei*, eveniment organizat de către Arthur D. Little și patronat de către Primul ministru, Ministerul Industriei și

Autoritatea de Reglementare în Domeniul Energiei din Cehia. Principalele subiecte abordate în cadrul programului s-au referit la: Uniunea Energetică și unificarea piețelor europene, politicile naționale, strategiile și modelele piețelor locale, aprofundarea

reglementărilor, presiunea asupra schimbării organizaționale, reducerea investițiilor și a costurilor, noile segmente ale pieței și oportunitățile utilităților energetice, noile tehnologii și impactul acestora în dezvoltarea rețelelor și a serviciilor adresate clienților finali.

16-19 martie — Vicepreședintele ANRE, Emil Calotă, a participat la Conferința "*Berlin Energy Transition Dialogue-towards a global Energiewende*", eveniment organizat de Guvernul Federal al Germaniei, la Berlin. Întrebările abordate în cadrul programului de discuții s-au referit la: cooperarea internațională în vederea stimulării măsurilor privind eficiența energetică și accelerării creșterii energiei produse din surse regenerabile, viitorul piețelor de energie, integrarea rețelelor, schemele de sprijin,

accesul la sursele de finanțare din sector, cuplarea piețelor, precum și tranziția energiei în sectorul transportului, sectorul industriei și cel al clădirilor.

- ♦ 27 aprilie — Președintele ANRE, Niculae Havrileț, a participat în calitate de speaker la masa rotundă de deschidere a Conferinței SEE Upstream 2016 organizată de Petroleum Club of Romania și Industry Media Vector. Pe

parcursul evenimentului invitații au discutat cele mai recente evoluții, oportunități și strategii ale sectorului de explorare și producție în România, în țările învecinate și adiacente Mării Negre.

- ♦ 12 mai — Președintele ANRE, Niculae Havrileț, a participat la conferința *"Strategia energetică a României 2050 — noi reglementări în sectorul energetic"*, organizată de publicația Legal Magazin și susținută de Ministerul Energiei. În calitate de speaker, dl. Niculae Havrileț a susținut prezentarea "Energia electrică – perspective pentru 2050". În cadrul evenimentului participanții au prezentat soluții legislative care să determine dezvoltarea motorului economiei naționale,

pornind de la obiectivele și principiile Strategiei Energetice a României 2016-2030, cu perspectiva anului 2050. Conferința a creat un mediu deschis de discuții, reunind cei mai buni experți din domeniu.

24-25 mai — Președintele ANRE, Niculae Havrileț, a participat la cea de-a V-a Conferință anuală Romanian Energy Day cu titlul "Regional and European Values for Sustainable Energy in Central and Eastern Europe", organizată de asociația Centrul Român al Energiei la Parlamentul European din Bruxelles. În calitate de speaker, dl. Niculae Havrileț a participat la Sesiunea I a evenimentului "The challenges of the New Energy Market Design for Central and Eastern Europe".

- ♦ 12-13 iunie — Președintele ANRE, Niculae Havrileț și Vicepreședintele ANRE, Emil Calotă, au participat în calitate de speaker la cel de-al 13-lea forum al CNR-CME – FOREN 2016 cu tema principală "Energie sigură și sustenabilă pentru regiune".

Evenimentul a fost organizat de Comitetul Național Român CME, sub egida Guvernului România, sub conducerea Consiliului Mondial al Energiei (CME) și cu sprijinul comitetelor membre CME din Europa Centrală și de Est.

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei

Direcția Comunicare, Cooperare și Relația cu Parlamentul

Str. Constantin Nacu nr. 3

București, Sector 2

ROMÂNIA

020995

Tel: 021/327.81.74

Fax: 021/312.43.65

E-mail: anre@anre.ro

www.anre.ro

www.facebook.com/anreromania/